

**การมีส่วนร่วมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด***
**Administration Participation based on Good Governance of School Committee
under Roi Et Informal and Non-formal Education Promotion Office**

โกวิท ศรีทองจันทร์¹, ธีรภัทร ถิ่นแสนดี² และสุเทพ เมย์ไธสง³
Kowit Srithongchan¹, Theerapat Thinseandee² and Suthup Maythaisong³

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2,3}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2,3}

Email : kimkaikun@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา 3) ศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดกลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษา จำนวน 123 คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Independent samples) และ F-test (One way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานด้านการระดมทุนทางสังคมและทรัพยากรด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานและด้านการวางแผนการดำเนินงาน 2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามเพศโดยรวม และด้านการระดมทุนทางสังคมและทรัพยากร ด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอายุและอาชีพไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการให้คำปรึกษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมี

* Received November 20, 2020; Revised February 8, 2021; Accepted February 9, 2021

นัยสำคัญที่ระดับ .05 3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ คณะกรรมการสถานศึกษา ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามาส่วนคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน ร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในสถานศึกษาควรสร้างความรู้สึกร่วมกันเพื่อร่วมกันในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรมีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; การบริหารงาน; หลักธรรมาภิบาล; คณะกรรมการสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study on Administration participation based on good governance of school committee under Roi et Informal and Non-formal education promotion office 2) to compare the Administration participation based on good governance of school committee under Roi et Informal and Non-formal education promotion office classified by gender, age, and occupation 3) study on suggestions for Administration participation based on good governance of school committee under Roi et Informal and Non-formal education promotion office. The sample group used in this research was 123 of school committee under Roi et Informal and Non-formal education promotion office. The instrument used for data collection was a 5 rating scale. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. Statistics to test hypothesis using t-test (Independent samples) and F-test (One way ANOVA).

The results of this study found that: 1. Participation in management according to the principles of good governance. Overall is at a high level. Sorted from high to low, ie consulting and considering the implementation of recommendations. Social fundraising and governance resources. And operational planning. 2. There were also differences in the participation in administration according to the school committee's good governance principles, classified by gender as a whole, and in terms of social fundraising and governance, monitoring and evaluation resources. Statistical significance at the level.05, classified by age and occupation did not differ. As for advising and considering the implementation of recommendations, monitoring and evaluation of the performance. They differ significantly at the level.05. 3. Recommendations for participation in administration according to the principles of good

governance of the school board Should allow the school committee to participate in thinking, making decisions, joint planning, working together in finding problems and causing problems within the school Should create a sense of commitment to join together in the administration of the educational institution to achieve the goal for the best benefit There should be a systematic examination, supervision, monitoring and evaluation.

Keywords : Administration; Participant; Good Governance; School Committee

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ประเทศใดที่มีการเตรียมความพร้อมก็จะสามารถเผชิญและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันนี้ประเทศต่างๆ ได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างระบบในการจัดการบริหารที่ดี เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศของตนที่พร้อมจะยอมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลกได้ทันต่อสถานการณ์ (วิภาส ทองวิสุทธิ, 2551) การจัดการบริหารที่ดีนั้นจะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงสภาพพื้นฐานของประเทศในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาสถาบันทางสังคม และเศรษฐกิจ รวมถึงการปรับตัวไปตามกระแสโลกาภิวัตน์แบบตะวันตก ตามหลักระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ซึ่งมีหลักนโยบายชุดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้เหมือนนโยบายทั่วไป เพียงพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ของหลักการและนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) หรือธรรมาภิบาล (สมบุญ ศิริชัย, 2550) ธรรมาภิบาล ถือเป็นมิติใหม่ของการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือการเน้นบทบาทของผู้บริหารงานในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูง ตามความต้องการของประชาชนที่ต้องการสนับสนุนให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น การบริหารอย่างโปร่งใสมีคุณภาพด้วยระบบ “ธรรมาภิบาล” จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งของทุกองค์กร ในการบริหารงานแต่ละระดับจะเป็นหลักคิดในการบริหารองค์กร บริหารงานอย่างโปร่งใส มีคุณภาพ ระบบธรรมาภิบาลจึงเป็นหัวใจของทุกองค์กรไม่ว่าหน่วยงานราชการหรือเอกชน แต่ต้องอาศัยในการปรับตัวความพร้อมของประชาชนและผู้บริหารในทุกกระดับ (ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ, 2545)

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นมิติใหม่ของการบริหารงานภาครัฐซึ่งมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ คือ การเน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูงตามที่ประชาชนในฐานะผู้รับบริการต้องการ การสนับสนุนให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดการควบคุมของราชการส่วนกลาง การเรียกร้อง

ความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์การ เกณฑ์ในการวัดผลการปฏิบัติงานและให้ผลตอบแทน การตระหนักเห็นความสำคัญของทรัพยากรบุคคลและเทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยทำให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานจนบรรลุผลได้ตามเป้าหมาย การเปิดกว้างให้มีการแข่งขัน โดยพิจารณาว่าจุดมุ่งหมายของงานภาครัฐในแบบใดที่ยังควรกระทำโดยส่วนราชการและส่วนใดที่ควรปล่อยให้ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทน ธรรมาภิบาลเป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิผล มีการตรวจสอบ สามารถประเมินผลงานได้อย่างชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อการจัดการการบริการที่ดีขึ้น (Agere, 2000)

การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลจึงก่อให้เกิดประสิทธิผลทั้งในระดับองค์การและระดับบุคคล กล่าวคือ ผลในระดับองค์การ ธรรมาภิบาลจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้กับองค์การ เนื่องจากมีระบบที่ชัดเจนในการบริหารและกำกับดูแล ซึ่งกระบวนการบริหารและกำกับองค์การที่ดีย่อมประกันได้ว่า จะเพิ่มโอกาสแห่งความสำเร็จได้ (สุภาพร พิศาลบุตร, 2550) การบริหารที่ใช้อำนาจไปในทางที่ถูกต้องและเป็นธรรมเป็นตัวบ่งชี้ความเป็นองค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์ (Healthy Organization) (Milstein, M. M., & Belasco, J. A., 1973) ซึ่งมีผลทำให้ผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชามีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและมีส่วนร่วมในการท างานร่วมกัน มีผลการวิจัยสนับสนุนว่า การบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงความคิดเห็น ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจบริหารงานโดยยึดหลักประชาธิปไตย จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงาน ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้ร่วมงาน และทำให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิผล (Litwin, G. H., & Stringer, R. A., 1968; Swansburg, R. C., 1996; Upenieks, V. V., 2002) ผลในระดับบุคคล Harley, B., Hyman, J. and Thompson, P. (2005) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทำให้บุคลากรภายในองค์การมีโอกาสได้รับความยุติธรรม และปกป้องสิทธิของตนเองได้ การให้อำนาจในการทำงานจะทำให้บุคลากรมีประสบการณ์ทางบวกกับความคาดหวังในเนื้องาน นอกจากนี้การที่องค์การกำหนดกฎ ระเบียบ และกระบวนการต่าง ๆ อย่างเป็นทางการให้บุคลากรทุกคนในองค์การยึดถือเป็นแนวทางเดียวกัน ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจและเชื่อมั่นในองค์การมากขึ้น เนื่องจากทุกคนถูกปฏิบัติอย่างเท่าเทียมภายใต้กฎ ระเบียบ และกระบวนการเดียวกัน (Organ, D.W.; Podsakoff, P. M and MacKencie, S.B., 2006) สำหรับการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นสาระที่สำคัญประการหนึ่งของหลักธรรมาภิบาลยังนำมาซึ่งความพึงพอใจของบุคลากรภายในองค์การ เนื่องจากบุคลากรจะรู้สึกว่าได้รับการยอมรับนับถือและได้รับความสำคัญ สามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากรได้

นโยบายเสริมสร้างนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคลากรในสถานศึกษา เกิดความรู้ ความเข้าใจ และปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษาโรงเรียน จำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการ

สร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ได้ระบุหลักการ ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 มีหลักสำคัญของธรรมาภิบาล 6 หลักคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับ การพัฒนาระบบราชการ โครงสร้างระบบงบประมาณ ระบบบุคลากร มาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรม คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) หน่วยงานนี้ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของสถาบันต่างๆในระดับสากลร่วมกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยพบว่า มี 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญและเหมาะสมสำหรับนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิผล 2) หลักประสิทธิภาพ 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการกระจายอำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) หลักความเสมอภาค 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552)

ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551) ได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาไว้ดังนี้ ประธานกรรมการซึ่งคัดเลือกจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน และผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง รวมจำนวน 9 คน ซึ่งลักษณะของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ 1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา 2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม 3. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพัฒนาสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม 4. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเมือง การปกครอง 5. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านความมั่นคง 6. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสารสนเทศ 7. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น 8. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาธารณสุข

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่จะเกิดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร ราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 1) กำกับการดำเนินการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา 3) มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา กำหนด 4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ บทบาทด้านวิชาการด้านงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่คณะกรรมการสถานศึกษา นำมาใช้ประกอบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการมุ่งเน้นการการบริหารที่เป็นมืออาชีพและสนองต่อความต้องการของชุมชนและคุณภาพผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้แนวทางในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ผู้บริหารและบุคลากรได้แนวทางไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้บรรลุเป้าประสงค์

3.3 หน่วยงานอื่นสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 123 คนซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W.,1970) และได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีความเที่ยงตรงของเนื้อหาเท่ากับ 0.67-1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้บริหารของศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้บริหารของศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดพร้อมด้วยแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง และติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Independent samples) และ F-test (One way ANOVA)

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม

การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1) ด้านการวางแผนการดำเนินงาน	4.47	0.37	มาก	4
2) ด้านการให้คำปรึกษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ การดำเนินงาน	4.53	0.38	มากที่สุด	1
3) ด้านการระดมทุนทางสังคมและทรัพยากร	4.51	0.43	มากที่สุด	2
4) ด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน	4.48	0.31	มาก	3
รวม	4.49	0.34	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ คณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน ด้านการระดมทุนทางสังคมและ ทรัพยากรด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน และด้านการวางแผนการดำเนินงาน

5.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ คณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ร้อยเอ็ดจำแนกตามเพศโดยรวม และด้านการระดมทุนทางสังคมและทรัพยากร ด้านการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในภาพโดยรวมและ ด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามอาชีพ โดยรวมและด้านการให้คำปรึกษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานด้านการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

- 1) ด้านการวางแผนการดำเนินงาน ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามาส่วนคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน ร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในสถานศึกษา
- 2) ด้านการให้ คำปรึกษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามา ส่วนร่วมทำงานจึงก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ผู้ก้มดและตกลงใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุ เป้าหมาย การบริหารแบบมีส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์
- 3) ด้านการระดมทุนทางสังคมและทรัพยากร ควร สสำรวจความต้องการในการมีส่วนร่วมสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก
- 4) ด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน ควรมีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบและแจ้งผลการประเมินให้ทราบทุกโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ตัวอย่างแก่สังคม

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด มีผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

6.1 สภาพการณ์มีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่างๆ หรือกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารประสิทธิผลขององค์การ ขึ้นอยู่กับการรวมพลังความคิด สติปัญญา ก็คือการให้มีส่วนร่วม เกี่ยวข้องในการดำเนินการหรือปฏิบัติการกิจต่างๆ เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพันต่อกิจกรรมและองค์การในที่สุด ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการให้สมาชิกทุกคนในองค์กรหรือหน่วยงานเดียวกันได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่ทุกคนคาดหวัง และประสบผลสำเร็จ บุคลากรทุกระดับในหน่วยงานร่วมมือกัน มีความรู้สึกผูกพันในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ต้องการปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมายและทิศทาง และการนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลายด้วยเหตุเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ อาชีพพนักงานต่างทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริตและขยันหมั่นเพียร ทำให้ผลประกอบการขององค์กรธุรกิจนั้นขยายตัว นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรนั้นๆ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหลักการมีส่วนร่วมประกอบด้วย การวางแผนการดำเนินงาน การให้คำปรึกษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน การระดมทุนทางสังคมและทรัพยากร การกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิการ (2553) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นส่วนเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล การบริหารแบบมีส่วนร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ การบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขาให้เข้ากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของพวกเขา ประการสุดท้าย การบริหารแบบมีส่วนร่วม ต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การ ไม่ใช่เพียงแค่สัมผัสปัญหาหรือแสดงความห่วงใยเท่านั้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บลูเมล (Blumel, Christina M., 2000) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความช่วยเหลือระหว่างประเทศความร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้(ประเทศเคนยา) งานวิจัยนี้พบว่าหลักธรรมาภิบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือระหว่างนักสังคมสงเคราะห์ต่างๆ ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์คือความสามารถในการเข้าถึงวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีรวมถึงการปรับตัวเข้าหากัน การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้นักสังคมสงเคราะห์ระหว่างประเทศ สร้างสังคมใหม่ๆ โดยการใช้กิจกรรมและการมีส่วนร่วมต่างๆ

6.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ คณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ร้อยเอ็ดจำแนกตามเพศอายุโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นกลุ่มบุคคลที่มีวัยใกล้เคียงกันมากจึง ทำให้มองว่าการบริหารใน กศน. คล้ายคลึงกันทุกด้าน อาทิ ด้านการวางแผนการดำเนินงาน มีการติดตาม ประเมินผลการวางแผนงานการดำเนินงานเป็นระยะและต่อเนื่องตามหลักธรรมาภิบาล มีส่วนร่วมในการ วางแผนและกำหนดนโยบายของสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการให้คำปรึกษาและพิจารณาให้ ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน การสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้มาปรึกษาจะต้องทำให้ ผู้รับบริการเกิดความอบอุ่น สบายใจ และไว้วางใจมีความเป็นกัลยาณมิตรตามหลักคุณธรรมถูกต้องดีงาม ด้านการระดมทุนทางสังคมและทรัพยากร บริหารจัดการด้านการระดมทุนทางสังคมและทรัพยากรโดยยึด หลักคุณธรรมถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม ด้านการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานมีการบริหารจัดการด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโดย ยึดหลักการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย ทวีระวงษ์ (2557) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรภายในองค์กรที่มีอายุ เพศ และระดับ การศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามอาชีพโดยรวมและด้านการ ให้คำปรึกษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการ ดำเนินงานด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัยรัฐ หมั่นด้วง (2561) ได้ศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงานท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาล เมืองหนองบัวลำภูอำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารงาน ท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนให้มีการดำเนินการเพื่อ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวมมีการ

ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการดำเนินการเพื่อการการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

7.2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดมีองค์ประกอบที่
เป็นประเด็นหลัก 4 ประเด็น ดังนั้น ควรศึกษาความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ให้
ละเอียดและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อเกิดการพัฒนามีประสิทธิภาพต่อไป

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรศึกษารูปแบบการวางแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสถานศึกษา

7.3.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการให้คำปรึกษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะการ
ดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย

7.3.3 ควรวิจัยและพัฒนา รูปแบบเกี่ยวกับการระดมทุนทางสังคมและทรัพยากรในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

7.3.4 ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการ
ปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย

8. บรรณานุกรม

ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. (2545). **ธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์น้ำฝน.

พิชัยรัฐ หมั่นดวง. (2561). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงานท้องถิ่น: กรณีศึกษา
เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. **วารสารศึกษาศาสตร์ มมร**.
6(1). 255-270.

วิภาส ทองวิสุทธิ. (2551). **การบริหารจัดการที่ดี**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อินทภาษ.

สมบุญรณ์ ศิริชัย. (2550). **เศรษฐกิจไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์(เอกสารในการสัมมนาทางวิชาการประจำปี
2550**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมยศ นาวิการ. (2553). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2561 จาก
<http://gotoknow.org/blog/mathu/334443>

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). **คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน: คู่มือ
สมรรถนะหลัก**. นนทบุรี : บริษัทประชุมช่าง จำกัด.

สุภาพร พิศาลบุตร. (2550). **การวิเคราะห์งาน**. กรุงเทพฯ : วิรัตน์เ็ดดูเคชั่น.

- อรรถัย ทวีระวงษ์. (2557). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- Blumel, Christina M. (2000). **Foreign Aid, Donor Coordination and the Pursuit of Good Governance (Kenya)**. Maryland : University of Maryland.
- Harley, B., Hyman, J. and Thompson, P. (2005). **Participation and Democracy at Work: Essays in Honour of Havie Ramsay**. New York: Paalgrave Macmillan.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3). 607-610.
- Litwin, G. H., & Stringer, R. A. (1968). **Motivation and Organization Climate**. Bonton : Division of research, Graduate school of business administration, Havard University.
- Milstein, M. M., & Belasco, J. A. (1973). **Educational administration and the behavioral sciences: A systems perspective**. Boston, MA : Allyn & Bacon.
- Organ, D.W.; Podsakoff, P. M and MacKencie, S.B. (2006). **Organization Citizenchip Behavior: It's Nature, Antecedent, and Consequences**. Thousand Oaks, CA : Sage.
- Swansburg, R. C. (1996). **Management and leadership for nurse managers**. 2th ed. Bonton : Jones and Bartlett.
- Upenieks, V. V. (2002). What constitutes successful nurse leadership?. **Journal of Nursing Administration**. 32(12). 622 - 632.